

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2023, 23(1), 142–158. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023.-1165461>

Türkçe Dersi Proje Görevlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Turkish Course Project Tasks

Atilla DİLEKÇİ¹, Halit KARATAY², Sezgin KOÇYİĞİT³

Geliş Tarihi (Received): 22.08.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 04.02.2023

Yayın Tarihi (Published): 25.03.2023

Öz: Bu araştırma, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda öğrencilere verilen Türkçe dersi proje görevlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasına göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Türkçe dersi proje görevi alan öğrenciler ve Türkçe öğretmenleridir. Araştırmaya veri elde etmek için öğrencilerin projeleri incelenmiş, bunlar hakkında öğrenciler ve öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Proje görevleri ve görüşmeler tematik içerik analizine göre çözümlenmiştir. Bu araştırma sonucunda genellikle tasarım odaklı projeler yapıldığı, çoğunlukla edebiyat, fiiller, sözcükte anlam, dilimize giren yabancı sözcükler, ses olayları ve sözcük türleri konularında görev alındığı belirlenmiştir. Bunun yanında proje görevinin not yükseltmek amacıyla alındığı bulgulanmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin yaş grubu özellikleri, ilgi ve istekleri, kazanımlara uygunluk, oyunsu ve eğlendiriciliği, akademik başarı, ekonomiklik ve yaratıcılık ölçütlerini dikkate alarak görev oluşturduğu tespit edilmiştir. Projeler daha çok okuma, yazma becerilerine, dil bilgisi ve sözcük türleri alanlarına yöneliktir. Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik hiçbir proje faaliyetlerinin yapılmadığı belirlenmiştir. Türkçe dersi proje görevini hazırlama sürecinde proje görevlerinin zamanında teslim edilmemesi, öğrencilerin yaratıcı ve özgün ürünler hazırlamaması, görevleri yapmada isteksiz olmaları ve görevleri yönergelere uygun yapmamaları gibi sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Proje görevi sürecinde yaşanan bu sorunların aşılması için öğretmenlerin daha etkili danışmanlık süreci yürütmeleri gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Proje Görevleri, Türkçe Dersi, Yazılı Anlatım, Ev Ödevi.

&

Abstract: In this study, it was aimed to examine the Turkish lesson project tasks given to students in grades 5, 6, 7 and 8. The research was designed according to the case study, one of the qualitative research models. The study group of the study is the students who take the project task and the Turkish course teachers. To obtain data for the research, the projects of the students were examined, and interviews were held with students and teachers about them. Project tasks and interviews were analyzed according to thematic content analysis. As a result of this research, it has been determined that generally design-oriented projects are carried out, mostly in literature, verbs, meaning in words, foreign words in our language, sound events, and word types. In addition, it was found that the project task was taken to raise grades. It has been determined that the teachers create tasks by considering the age group characteristics of the students, their interests and wishes, their suitability for the acquisitions, their playfulness, and entertainment, academic success, economy, and creativity. The projects are mostly focused on reading, writing skills, grammar, and vocabulary. It was determined that no project activities were carried out for listening and speaking skills. During the preparation process of the Turkish lesson project task, it was determined that there were problems such as not delivering the project tasks on time, students not preparing creative and original products, being reluctant to do the tasks, and not performing the tasks by the instructions. It can be said that teachers should carry out a more effective counseling process to overcome these problems experienced during the project task process.

Keywords: Project Tasks, Turkish Lesson, Written Expression, Homework.

Atf/Cite as: Dilekçi, A., Karatay, H. & Koçyiğit, S. (2023). Türkçe dersi proje görevlerinin değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 142-158. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2023.-1165461>

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/ijaws>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2015 – Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Atilla Dilekçi, Millî Eğitim Bakanlığı, dilekciatilla@gmail.com, 0000-0001-5393-9570

² Prof. Dr. Halit Karatay, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, halitkaratay@gmail.com, 0000-0003-1820-0361

³ Sezgin Koçyiğit, Millî Eğitim Bakanlığı, sezginkoc21@hotmail.com, 0000-0002-8477-3443

1. GİRİŞ

Eğitim öğretim sürecinin ve etkinliklerinin en önemli öğelerinden biri olan değerlendirme, belirlenen kazanımlara ulaşılmasında önemli bir görev üstlenmektedir. Eğitim etkinliklerini değerlendirme aşamasındaki asıl hedef, etkinliklerin istenildiği bir biçimde uygulanıp uygulanmadığını belirlemektir. Bu işleyişe dayalı olarak değerlendirme, uygulama sürecindeki eksiklikleri tamamlayıp yanlışlıkları düzelterek sistemi onarma yönüyle eğitim öğretim etkinliklerine olumlu katkılar sunar. Başka bir deyişle değerlendirme süreci, öğretmenlere öğrencilerin akademik olarak nerede olduklarını, nereye ulaşmaları gerektiğini ve amaca ulaşmak için nasıl yol izleyip neler yapmaları gerektiğini gösteren bir yol haritası işlevi görmektedir (Akyol, vd., 2014). Eğitim öğretim sürecinde değerlendirme, kazanımları uygulamada ve başarılı bir sonuç elde etmede önemlidir. Birçok bilimsel araştırma, sistemli bir biçimde yapılan değerlendirmenin öğrenci başarısına olumlu yönde bir etkisinin olduğunu göstermiştir (Postlethwaite ve Ross, 1992). Bu yararları dikkate alındığında değerlendirmenin öğretim programlarının temel unsurlarından biri olduğu ve öğretimin niteliğini artırdığı söylenebilir.

Okullardaki geleneksel değerlendirme anlayışı ve ölçme araçlarının yetersizliği eğitim öğretim sürecinde birtakım sorunlara neden olmaktadır (Karatay ve Dilekçi, 2019). Var olan sorunları bir çözüme kavuşturmak ve daha nitelikli bir değerlendirme sistemi oluşturmak amacıyla yeni değerlendirme yöntemleri oluşturulmaya başlanmıştır. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımı birçok alanı olduğu gibi dil eğitimindeki değerlendirme sürecini etkilemiş; ölçme ve değerlendirmede yeni anlayışları getirmiştir. Bu yaklaşım, öğrenmenin sonucunun yanında öğrenme sürecine odaklanarak öğrencilerin farklı bireysel ve sosyal becerilerini değerlendirmeyi amaç edinir. Yapılandırmacı modelde süreç boyunca yapılan değerlendirmelerle öğrenciyi puanlamak yerine onun gelişimine yardımcı olmak hedeflenmektedir (Güneş, 2021). Böylece öğrencilerin zaman içerisinde gelişimini belirlemek için sistematik ve sürekli bir şekilde değerlendirilir.

Değerlendirmenin birçok farklı türü bulunmaktadır. Bu türler, değerlendirmede kullanılan amaçlara, değerlendirmenin gerçekleştiği zamana ve belirlenen ölçütlere göre değişebilir (Atılğan, Kan ve Aydın, 2019). Türkçe dersinde uygulanan ölçme ve değerlendirme yaklaşımları üç şekilde sınıflandırılabilir. Bunlar; öğretim sürecinin başında, öğretim sürecinde ve sürecin bitiminde uygulanan değerlendirmelerdir. Öğretim sürecinin başında yapılan değerlendirmeler öğrencilerin hazırbulunmuşluklarının tanınması için yapılır. Öğretimi sürecinde yapılan değerlendirmeler, öğrencilerin gelişimini daha iyi bir biçimde gözlemlemek, öğrenme eksikliklerini tamamlamak ve biçimlendirmek amacıyla öğrenme süreci değerlendirilir. Bu değerlendirme yaklaşımıyla kazanımlara yönelik dönütler alınır ve varsa öğrencilerin öğrenme eksiklikleri tamamlanır ve bilgi hataları düzeltilir. Bu uygulamalar öğrencinin çok daha nitelikli bir öğrenme gerçekleştirmesine katkı sunar (Karatay ve Dilekçi, 2019; Millî Eğitim Bakanlığı, 2006). Öğretim sürecinin sonunda yapılan değerlendirme faaliyeti ise öğrenci başarısını ve öğrencinin eğitim süreci sonunda ortaya koyduğu başarıyı belirlemek için yapılır. Öğretimin çıktılarını belirleyen değerlendirmeler ürün odaklı olup genel olarak başarı testlerinden oluşur. Ürün odaklı yapılan değerlendirme yaklaşımlarında kullanılır (MEB, 2006). Ölçme ve değerlendirme amaca, zamana ve duruma bağlı olarak hem öğretmenin hem de öğrencilerin içine dâhil edildiği bir süreçtir.

Türkçe dersinde öğrencilerin öğrenme eksiklerini tamamlamak, becerilerini geliştirmek ve başarılarını belirlemek amacıyla kullanılan ölçme değerlendirme çalışmalarından biri de proje görevleridir. Proje görevleri öğrencilerin gerçek yaşama benzer görevler üzerinde çalışmalarını, özgün ürünler çıkarmaları için yaptıkları bağımsız araştırmalar ve etkinliklerdir (MEB, 2006). Bunun yanında öğrenciler proje görevlerinde etkin katılım gösterirler. Çalışma sırasında öğretmenler öğrencilere yol göstermek amacıyla plan yapmalarına, araştırma yöntemleri belirleyip kullanmalarına, zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olurlar (MEB, 2006; Sönmez, 2007). Ayrıca öğretmenler süreçte öğrenci performansını

gözlemleme ve proje görevi sonunda ortaya konan ürünü değerlendirme görevini üstlenirler. Böylece öğretmenler Türkçe dersinde öğrencinin süreçteki çabası ve ortaya koyduğu ürünü birlikte değerlendirir.

Öğrenciler ders yılı içerisinde en az bir dersten proje görevi alırlar. Proje görevi için tercih yapan öğrencinin hangi dersten proje alacağı ilgili sınıfın rehber öğretmeni tarafından okul idaresine bildirilir. Okul yönetimi ise öğrencilerin bu görevi gerçekleştirmeleri için okulun tüm olanaklarını kullanmalarını sağlar. Öğrenciler, okullarının şartlarına ve niteliklerine göre topluma hizmet çerçevesinde seminer, konferans ve benzeri çalışmalar yaparlar. Sosyal projelere önem verilerek bunlara öğrencilerin katılımları teşvik edilir. Yapılan proje etkinlikleri, zümre kararlarıyla belirlenen ölçüğe uygun biçimde puanla değerlendirilir. Eğitim öğretimin yılı içerisinde ulusal veya uluslararası yarışmalarda aldıkları başarılar da ilgili dersin projesi olarak tam puan verilerek değerlendirilir (MEB, 2022).

Türkçe öğretmenleri verdikleri ders kapsamındaki proje görevleri ile öğrencilerin herhangi bir çalışma için plan hazırlamasına, özel olarak kendi zaman yönetimlerini oluşturmalarına, çalışmalarını sonucunda ulaştıkları verileri bir ortam içerisinde insanlara sunmalarına katkı sunar. Proje görevleri; bir konu hakkında öğrencilerin araştırma yapmalarına, hayatta karşılaştıkları problemleri çözmelerine, bilgilerini yaşama aktararak kullanmalarına, kıyaslama, grafik ve tablo okuma ve olaylarla ilgili çıkarımlarda bulunma gibi üst düzey düşünme becerileri kazanmalarına katkı sağlayacaktır (MEB, 2006, 2018).

Yapılan araştırmalarda proje görevleriyle ilgili uygulamaların öğrenciler üzerinde olumlu etkileriyle beraber birtakım sorunların da olduğu bilinmektedir. Özakça Sümer'e (2019) göre öğrencilerin en az bir dersten almak zorunda oldukları ve notlarını yükseltmek için yaptıkları bu proje görevleri, onların eğlenerek öğrenmelerine ve projelere karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bunun yanında, öğretmenin yönlendirmesiyle bilimsel olarak bir araştırmanın yapılma aşamalarını öğrenirler. Ayrıca, proje görevi için aile bireyleri ile ortak iş yapmaları, öğrencilerin akran ve öz değerlendirme becerilerini, zaman yönetimini, iletişim ve öz güvenlerini geliştirir. Proje görevi alan öğrencilerin daha çok sosyalleştikleri görülmektedir (Bayrakçı, 2007). Dahası öğretmen ve öğrencilerin yanında velilerin de proje görevlerini; çocuklarının kişisel gelişimleri açısından yararlı buldukları (Güvey, 2009), öğrencilerin gelişimi, başarıları ve davranışları üzerinde olumlu etkiler yaptığı (Adanalı, 2008) tespit edilmiştir. Fakat Arı'nın (2010) araştırmasına göre öğrencilerin proje ödevlerini ailelerine ya da başkalarına yaptırmakta ve grup üyelerinin iş birlikli çalışma yapması sorun olmaktadır. Türkçe proje görevlerinin seçilme nedeni hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından Türkçe ders notunu yükseltmek olarak görülmektedir (Maltepe, 2015). Bu yönüyle proje görevleri bazen amacının dışına çıktığı söylenebilir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada Türkçe dersi proje görevinin hazırlanma ve sunum sürecinde Türkçe öğretmenleri ile ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin yaşadıkları sorunları belirlemek ve bu sorunlara dönük çözümler üretmek amaçlanmaktadır. 2006 yılından itibaren hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programları ile birlikte ölçme ve değerlendirme anlayışı da değişmiştir. Programlarda farklı ve yeni birçok ölçme değerlendirme tekniği yer almış, öğrenenin kendini değerlendirmesini sağlayan ve sadece öğrenme çıktılarını değil sürecin de değerlendirildiği proje görevlerinin önemine dikkat çekilmiştir. Bunun için de programın ölçme değerlendirme kısmında uygulanan, zorunlu olarak öğrencilerce yapılan proje görevlerinde karşılaşılan sorunlar ve öğretmenlerin yaşadıkları zorlukların araştırılması amaçlanmıştır. Proje görevlerinin hazırlanma, öğrencilere verilme ve değerlendirilme sürecinde öğretmenlerin; görevlerin alınma, yapılma, sunulma aşamasında öğrencilerin karşı karşıya kaldığı sorunları anlamak ve proje aşamasında alınması gereken önlemleri ortaya çıkarmak açısından bu araştırma önemlidir.

1.2. Araştırmanın soruları

Bu araştırmada cevabı aranan sorular aşağıda ifade edilmiştir:

- 1- Türkçe dersi proje görevlerinin tür, konu ve alan dağılımı nasıldır?
- 2- Öğrencilerin Türkçe dersi proje görevi alma gerekçeleri nelerdir?
- 3- Araştırma yapılacak proje konuları nasıl belirlenmiştir?

- 4- Proje yapma sürecinde neler yapılmıştır?
- 5- Proje yaparken hangi sorunlarla karşılaşmıştır?
- 6- Proje hazırlamak öğrencilerin hangi becerilerini geliştirmiştir?
- 7- Türkçe öğretmenleri proje ödevlerini nasıl değerlendirmektedir?
- 8- Türkçe öğretmenleri öğrencilerin proje görevi alma zorunlulukları hakkında ne düşünmektedir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırma nitel araştırma modellerinden durum çalışmasına göre yapılmıştır. Durum çalışmalarında araştırılan durum ayrıntılarıyla olduğu gibi betimlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada Türkçe dersinde bir ölçme ve değerlendirme süreçlerinden biri olan proje görevleri tüm yönleriyle ortaya konmuştur. Durum deseninde doküman inceleme ve görüşme yöntemleri sıklıkla kullanılır. Türkçe derslerindeki proje görevlerindeki durum ortaya koymak için doküman inceleme ve görüşme teknikleri kullanılmıştır. Öğrencilerin proje ürünleri toplanmış, öğrenci ve öğretmenlerle proje görevleri hakkında görüşmeler gerçekleştirilmiş ve elde edilen verilerin içerik analizi yapılarak sorunun güçlü ve zayıf yönleri hakkında veriler sunulmuştur.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu Türkçe dersi proje görevi alan öğrenciler ve Türkçe öğretmenleridir. Görüşme yapılan öğrencilerin seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede belli niteliklere sahip kişiler örnekleme dâhil edilir (Büyüköztürk, Kılıç, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2021). Türkçe dersi proje ödevi alan her bir sınıf düzeyinden 5 öğrenci çalışma grubuna katılmıştır. Görüşme yapılacak öğretmenler ise tesadüfi örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Bu örneklem grubunda 13 öğretmen yer almaktadır. Öğrenci ve öğretmenlere ilkin kişisel bilgiler şunlardır: Öğretmenlerin 10'u kadın, 3'ü erkektir. Öğretmenlerin yaşlarına bakıldığında 1'i, 30-35, 8'i, 36-39, 4'ü 40 yaş ve üstündedir. Öğretmenlerden 10'u lisans, 2'si yüksek lisans ve 1'i doktora mezunudur. 1'i 5-10, 7'si 11-16, 5'i 17-22 yıllık mesleki deneyime sahiptir. Öğrencilerin 12'si kadın, 8'i erkektir. Öğrencilerden 5'i 5.sınıf, 5'i 6.sınıf, 5'i 7. sınıf, 5'i 8. sınıfta öğrenim görmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın veri toplama araçları doküman inceleme formu ve görüşme formlarıdır. Veri toplama sürecinde öğrencilerin proje görevleri kapsamında ortaya koyduğu ürünler öğretmenlerden temin edilmiştir. Çalışma grubuna dâhil edilen öğrenci ve öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme sürecinde sorulara verilen cevaplar yazılı olarak kaydedilmiştir. Türkçe dersi proje görevleri tüm yönleriyle ortaya konmuştur.

2.3.1. Doküman inceleme formu

Doküman inceleme formu oluşturulurken alanyazın incelenmiş ve form için ölçütler belirlenmiştir. Hazırlanan bu form için bir ölçme ve değerlendirme uzmanı ve üç alan uzmanından görüş alınmış ve forma son hâli verilmiştir. Formada üç ölçüt vardır. Bu ölçütler; proje türleri, konuları ve alanlarıdır. Öğrencilerin bu ölçütlere göre ortaya koyduğu ürünler incelenmiştir.

2.3.2. Öğrenci görüşme formu

Araştırmacılar 5 sorudan oluşan öğrenci görüşme formu oluşturmuştur. Form bir ölçme ve değerlendirme uzmanı ve üç alan uzmanı tarafından değerlendirilmiş, uzmanlar; mevcut hâliyle formun uygulanmasını uygun bulmuşlardır. Öğrenci görüşme formu; Türkçe dersi proje görevi isteme gerekçeleri, proje

konusunun nasıl belirlendiği, proje hazırlama sürecinde neler yapıldığı, proje sürecinde yaşanan sorunlar ve proje çalışmaları ile öğrencilerin gelişen becerilerine yönelik sorulardan oluşmaktadır.

2.3.3. Öğretmen görüşme formu

Araştırmacılar 6 sorudan oluşan öğretmen görüşme formu hazırlamıştır. Form için bir ölçme ve değerlendirme uzmanı ve üç alan uzmanından görüş alınmıştır. Yapılan değerlendirmelere göre form düzenlemiştir. Öğretmen görüşme formu öğrenci görüşme formuna paralel olarak; proje konusunun nasıl belirlendiği, proje hazırlama sürecinde neler yapıldığı, proje sürecinde yaşanan sorunlar, proje çalışmaları ile öğrencilerin gelişen beceriler, proje ürünlerini nasıl değerlendirdikleri ve proje görevlerinin zorunlu olmasına yönelik sorulardan oluşmaktadır.

2.4. Verilerin analizi

Veriler içerik analizine göre çözümlenmiştir. Doküman inceleme formundan ve görüşme formlarında elde edilen veriler tematik inceleme tekniği kullanılarak uzmanlar tarafından değerlendirilmiş ana tema ve alt temalar belirlenerek değerlendirilmiştir. Araştırmada güvenilirliği sağlamak için uzmanlar elde ettikleri verileri birbirinden bağımsız olarak incelemiştir. Araştırmacılar ortaya koydukları sonuçları bir araya gelerek Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülüne göre hesaplamış, sonuçların %87 oranında benzer olduğu belirlemiştir. Bu oran uzmanların ulaştıkları sonucun uyumlu olduğunu gösterir. Bu uyum ulaşılan sonuçların güvenilirliğine işaret eder. Uzmanlar görüş ayrılığı yaşadıkları verileri birlikte tekrar değerlendirmiş, ilgili oldukları temaların hangileri olacağına karar vererek temalarda görüş birliğine varmışlardır. Öğretmenlerin görüşleri Öğrt. 1, Öğrt. 2...; öğrenci görüşleri Öğr. 1, Öğr. 2... şeklinde kodlanmıştır.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 27.06.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: Protokol No. 2022/269 ve 2022/07

3. BULGULAR

3.1. Projelerin tür, konu ve alan dağılımı

Öğrencilerin ortaya koyduğu 46 proje ürünü toplanmış; tür, konu ve alan dağılımları bakımından incelenerek ortaya çıkan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.1.1. Proje türleri

Projelerin 30'u tasarım, 11'i inceleme ve 5'i araştırma türündedir.

3.1.2. Projelerin konu dağılımı

Projelerin konularına bakıldığında 9'u edebiyat, 8'i okul tanıtımı, 5'i şehir tanıtımı, 5'i fiiller, 5'i sözcükte anlam, 5'i Türkçe dersi ile ilgili soru çözme, 4'ü haber derleme, 2'si dilimize giren yabancı sözcükler, 2'si ses olayları ve 1' sözcük türleri ile ilgilidir.

3.1.3. Projelerin alan dağılımı

Projelerin alanlarına bakıldığında 13'ü yazma, 11'i okuma, 8'i dil bilgisi, 7'si sözvarlığı, 5'i ölçme ve değerlendirme, 2'si edebiyat ile ilgilidir.

3.2. Öğrencilerin Türkçe dersi proje görevi alma gerekçeleri

Öğrencilerin Türkçe dersinde proje görevi alma gerekçeleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.2.1. Türkçe dersi proje görevi alma gerekçeleri

Araştırmaya katılan öğrencilerden 14'ü Türkçe dersinden proje görevini, notunu yükseltmek için; 5'i kolay ve eğlenceli bir ders olduğu için, 3'ü de dersi ve öğretmeni sevdiği için seçtiğini belirtmiştir. Öğrencilerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Hem Türkçe öğretmenimiz sınıf öğretmenimiz olduğu için hem de en sevdiğim derslerden biri olduğu için (Öğr.4), Dersten daha iyi puan alabilmek için. Derste iyiyim (Öğr.5), Türkçe dersini sevdiğim için ve proje yaparken eğlendiğim için proje aldım (Öğr.10)..."

3.3. Araştırma yapılacak proje görevi seçimi

Öğrencilerin proje görevi seçiminde konu tercihleri ve öğretmenlerin buna ilişkin görüşleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.3.1. Proje görevlerinin seçimi

Araştırmaya katılan öğrencilerden 18'i, Türkçe dersinden proje görevini, öğretmenin sunduğu seçenekler arasından seçtiğini; 2'si ise kendisinin karar verdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Proje ödevi konusunu Atatürk'ün hayatıyla ilgili albüm hazırlamıştım. Bunu almamın sebebi Atatürk'ün hayatı hakkında birçok kitap okumuş olmamdı (Öğr.4), Öğretmenin verdiği konular arasından bana en uygun olanını seçtim (Öğr. 5), Öğretmenimiz seçenekler sundu. Ben de yapabileceğim konuyu seçtim (Öğr. 8)..."

3.3.2. Proje görevlerinin nitelikleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 6'sı proje konularını belirlerken öğrencilerin öncelikle ilgili yaş grubunun özelliklerini, 5'i kazanımlara uygunluğunu, 5'i oyunsu ve eğlendirici oluşunu, 4'ü ilgi ve isteklerine uygunluğunu, 3'ü akademik başarıyı ve bilgi düzeyini artırıcı oluşunu, birer kişi de ekonomik oluşunu, yaratıcılığa teşvik etmesini ve çevre şartlarını göz önünde bulundurduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Öğrencileri geliştirici, yaratıcılıklarını da kullanacakları aynı zamanda ekonomik şartlarına uygun (maliyeti düşük) ödevler belirliyorum (Öğrt. 1), Öğrenci sınıf seviyesi, ilgi çekiciliği, yapmaya hevesli olacakları konu başlıklarını seçenek olarak sunuyorum (Öğrt. 3), Öncelikle öğrencilerin severek, eğlenerek yapacağı konular olmasına dikkat ediyorum. Ayrıca yaşlarına uygun kazanımlar doğrultusunda konu belirlemeye çalışıyorum (Öğrt. 8)..."

3.4. Proje yapma süreci

Öğrencilerin proje görevleri hazırlama sürecinde neler yaptıkları ve öğretmenleri bu süreçteki rehberliklerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.4.1. Proje hazırlama süreci

Araştırmaya katılan öğrencilerden 6'sı, Türkçe proje görevini hazırlama sürecinde araştırma inceleme yaptığını; 5'i yazma çalışması yaptığını, 4'ü malzeme temin ettiğini; 2'si planlama yaptığını; 1'i test çözdüğünü; 1'i arkadaşıyla işbirliği yaptığını; 1'i sunu hazırladığını; 1'i de çalışma yapmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

“Araştırmalar yaptım. O bilgiler içinden gerekli olanları seçtim” (Öğr. 8), Yunus Emre’yi araştırdım” (Öğr. 14), Bilgisayar üzerinden araştırmalar yaptım ve bu yaptığım araştırmanın sonuçlarını powerpoint üzerinde bir araya getirdim (Öğr. 19)...”

3.4.2. Proje görevlerinin rehberlik süreci

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 7’si proje görevlerinin uygulanma sürecinde öğrencilere yazılı yönerge verdiğini, 6’sı ara değerlendirme yapıp dönüt aldığını, 5’i sözel öneriler verdiğini, 2’si örnek proje görevi gösterdiğini, 1’i de bilişim ağlarına yönlendirdiğini ifade etmiştir. Öğretmenlerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

“Proje ödevini yazılı yönerge hâlinde öğrenciye veriyorum. Aşama aşama bana dönüt vermesini, teslim etmeden önce son kontrolünü yaptırmasını istiyorum (Öğrt. 5), Proje teslim tarihinden önce bir ara değerlendirme yapıyorum, bu ara değerlendirmede öğrencinin hazırlamış olduğu proje hakkında öğrenciye dönütler veriyorum (Öğrt. 11), Nasıl yapacaklarını ayrıntılı bir şekilde anlatıyorum. Önceki yıllarda yapılmış proje ödevlerinden örnekler gösteriyorum. Teslim günü sınıfta sunmasını istiyorum. Zorlandığı her yerde benimle iletişime geçmesini istiyorum (Öğrt. 12)...”

3.5. Proje görevi sürecinde yaşanan sorunlar

Öğrencilerin proje görevleri hazırlama sürecinde yaşadıkları zorluklar ve öğretmenlerin buna ilişkin görüşleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.5.1. Proje görevlerini hazırlama sürecinde yaşanan sorunlar

Araştırmaya katılan öğrencilerden 11’i, Türkçe proje görevini hazırlama sürecinde herhangi bir sorun yaşamadığını; 3’ü sayfa düzeni oluşturamadığını; 1’i malzeme sorunu yaşadığını; 1’i teknik sorun yaşadığını; 1’i konuda zorlandığını; 1’i soruları anlamada zorlandığını; 1’i de bilgiye ulaşmada sorunlar yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

“Kâğıtları ve çıktıyı nasıl yerleştireceğim hakkında biraz sorun yaşadım (Öğr. 1), “Hemen istediğimiz şeyleri o anda bulamadık. Mesela fotokopi mesela kitap, gerekli bazı eşyalar” (Öğr. 2), Hiçbir sorun yaşamadım (Öğr. 7)...”

3.5.2. Proje görevlerinde yaşanan sorunlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 6’sı öğrencilere verdikleri proje görevlerinin zamanında teslim edilmediğini, 5’i yaratıcı ve özgün ödevler olmadığını, 4’ü malzeme temininde ve maliyette sorun yaşadığını, 2’si görevlerin özensiz yapıldığını, 2’si malzeme temini sorunu yaşadığını, 2’si isteksizlik olduğunu, 1’i yazılarının okunmasının güç olduğunu, 1’i öğretmenle iletişim kurulmadığını, 1’i not kaygısının öne çıktığını, 1’i de görevlerin yönerge dışı yapıldığını dile getirmiştir. Öğretmenlerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

“Malzeme bulma ve maliyet. Salgından sonra el yazılarının bozukluğu internette faydalanırken bire bir kopya (Öğrt. 1), Özgün bir proje hazırlamak yerine var olan örnek projeleri inceleyip emek harcamadan yapmaya çalışıyorlar (Öğrt. 5), Öğrenciler sınavlara hazırlandıkları için ödevleri zamanında yapma konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Not yükseltme kaygısı ile yapıldığı için isteksizlik olmaktadır (Öğrt. 12)...”

3.6. Proje görevlerinin öğrencilere katkıları

Öğrencilerin proje görevlerinin kendilerine katkıları ve öğretmenlerin buna ilişkin görüşleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.6.1. Öğrencilere göre proje görevlerinin faydaları

Araştırmaya katılan öğrencilerden 10’u, Türkçe proje görevinin bilgisini artırdığını; 3’ü ders notunu yükselttiğini; 3’ü katkısının olmadığını; 2’si el becerilerini geliştirdiğini; 1’i yazısını güzelleştirdiğini; 1’i

yeteneklerini geliştirdiğini; 1'i soru çözme becerisini, 1'i de araştırma becerisini geliştirdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Katkı sağlamadı" (Öğr.6), Notumu yükseltti ve Sezai Karakoç'u tanımamı sağladı (Öğr.11), El becerisini geliştirdiğini düşünüyorum. Günlük yaşamda ve okulda bilgi katkısı sağlamıştır (Öğr14)..."

3.6.2. Öğretmenlere göre proje görevlerinin faydaları

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 4'ü, verilen proje görevlerinin öğrencilerin konuyla ilgili yeni bilgiler öğrenmesine, 3'ü planlama becerisi kazandırdığına, 3'ü öz güven kazandırdığına, 3'ü yaratıcılıklarını geliştirdiğine, 2'si araştırma ve inceleme becerilerini geliştirdiğine, 2'si düşünme becerilerini geliştirdiğine, 2'si başarıma duygusunu geliştirdiğine, 1'i problem çözme becerisini geliştirdiğine, 1'i eğlenerek öğrenmesine katkı sağladığını belirtirken öğretmenlerden 2'si de görevlerin öğrenciye bir katkısının olmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Ödev verilen konuda daha derin bilgi sahibi oluyorlar. Kanıtıyor ki yaparak öğrenme en ideali (Öğrt.1), Sunum aşamasında öz güven sağlıyor. Kendilerini ifade etmelerini sağlıyor. Etkinlik eğlenceli ortam sağlıyor (Öğrt.2), Proje ödevlerinin amacına ulaşmadığını düşünüyorum. Öğrenciye not olarak fazla katkısı yoktur. Ödevler genellikle veliler tarafından yapılmaktadır. Ödevin içeriğinden ziyade görselliğine önem verilmektedir (Öğrt. 12)..."

3.7. Proje ürünlerini değerlendirme

Öğretmenlerin proje ürünlerini değerlendirme süreçlerine ilişkin görüşleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.7.1. Projelerin değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 9'u, proje görevlerinin değerlendirilmesinde kendi hazırladıkları ölçekleri kullandığını belirtirken 4'ü de görevlerin not kaygısıyla, veliler tarafından sadece biçimsel özelliklere önem verilerek yapılmasından ötürü amacına ulaşmadığını ve bu yüzden de sağlıklı bir değerlendirme yapılamayacağını belirtmiştir. Öğretmenlerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Hazırladığım ölçekteki kriterlere göre ödevleri değerlendiriyorum (Öğrt. 4), Öğrenci not kaygısıyla proje ödevine yöneliyor. Bu yüzden öğrencinin gelişimine katkı sağladığını sanmıyorum (Öğrt. 5), Verdiğim konuya ve seviyeye uygun olarak hazırladığım ölçeklerle değerlendiriyorum. Bu ölçekler, verdiğim yönergelerde de mevcut (Öğrt. 8)..."

3.8. Proje görevi alma zorunluluğu

Öğretmenlerin öğrencilerin bir eğitim yılında proje görevi alma zorunluluğuna yönelik görüşleri incelenmiş ve ulaşılan bulgular aşağıda verilmiştir.

3.8.1. Proje görevlerinin gerekliliği

Araştırmaya katılan öğretmenlerden 10'u, öğrencilere verilen proje görevlerinin zorunlu olmasının doğru ve gerekli bir uygulama olduğunu; 2'si not yükseltme kaygısı taşıdığı ve amacı dışında kullanıldığı için proje görevlerinin gereksiz olduğunu, 1 kişi de görevlerin isteğe bağlı olarak alınması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin buna ilişkin görüşlerinden kesitler aşağıda verilmiştir.

"Doğru bir uygulama, bilginin beceriye ve tasarıma dönüşebilmesi için oldukça yerinde bir uygulamadır (Öğrt. 7), Bu zorunluluğa katılıyorum. Proje aldıkları zaman bir işi işlem basamaklarına uygun şekilde yapıyorlar ve araştırıyor, ortaya bir ürün çıkarıyorlar (Öğrt. 9), Not kaygısı ile yapılan ve gönüllülük esasına dayanmayan her şey gibi proje görevlerinin zorlama ve faydasız olduğunu düşünüyorum (Öğrt. 13)..."

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Okullarda klasik ara sınav ve dönem sonu sınavları olarak bilinen düzey belirlemeye yönelik ölçme ve değerlendirme faaliyetleri yapılır. Bunun yanında süreç temelli, biçimlendirici ölçme faaliyeti olan proje görevleri öğrencilere verilmektedir. Bu proje görevleri ile öğrencilerin bilimsel araştırma yöntemlerini öğrenmesi, ders bilgilerini uygulamaya koyabilmesi ve üst düzey düşünme becerilerinin gelişimi amaçlanır. Bu çalışmada Türkçe dersine ilişkin öğrencilere verilen proje görevleri değerlendirildiğinde genellikle tasarım odaklı projelerin olduğu belirlenmiştir. Tasarım projeleri ile öğrencilerin daha çok basit afişler yaptığı bunları bilgiyi paylaşmaya yönelik hazırlanmıştır. Bu proje tasarımlarının çoğunun niteliğinin yetersiz kaldığı ve tam anlamıyla bilimsel bir proje ürünü olmadığı söylenebilir.

Tasarım odaklı projelere göre araştırma ve inceleme proje sayılarının daha az olduğu bulgulanmıştır. Tasarım projeleri ile öğretmenler ve öğrenciler ortaya somut ve görsel öğelerle desteklenmiş bir ürün ortaya koymak istemişlerdir. Ancak Türkçe dersinin edebi eserler üzerine yapılandırıldığı dikkate alındığında inceleme projelerinin sayısının fazla olması gerekirdi. Bunun yanında proje görevlerinin temel işlevi bilimsel araştırma yapmayı öğrencilere kazandırmaktır. Bu işlev düşünüldüğünde araştırma projelerinin niceliğinin artırılması gerektiği söylenebilir.

Proje görevlerinin konuları; edebiyat, fiiller, sözcükte anlam, dilimize giren yabancı sözcükler, ses olayları ve sözcük türleri olmuştur. Bunlar dışında haber derleme, okul tanıtımı, şehir tanıtımı ve Türkçe dersi ile ilgili soru çözme gibi faaliyetler yapılmıştır. Proje görevleri ile öğrencilerin uygulamaya dönük becerilerinin gelişimi hedeflenirken öğrencilere verilen soru bankası çözme görevinin bu amaç ile çeliştiği söylenebilir. Nitekim okullarda eğitimin sınava hazırlık olmasından öte yaşam becerileri kazandırmaktır. Öğretmenlerin verdiği bu proje görevlerinin hatalı olduğu söylenebilir.

Projeler daha çok okuma, yazma becerilerine, dil bilgisi ve sözvarlığı alanlarına yöneliktir. Türkçe dersinin dört dil becerisinden oluştuğu bilinmektedir. Dolayısıyla dinleme ve konuşma becerilerine yönelik hiçbir proje faaliyetlerinin yapılmadığı belirlenmiştir. Proje görevlerinin dil becerilerini bir bütün olarak kapsayacak şekilde verilmesi öğrencileri tam anlamıyla geliştirecektir. Nitekim projelerin o branş dersine yönelik olumlu etkiler sağladığı bilinmektedir. Karadeniz ve Ata (2013) çalışmasında projelerin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirdiklerini bulgulamışlardır. Şahin (2012) kimya derslerinde öğrencilerin daha aktif ve ilgili olduklarını belirlemişlerdir. Araştırmalar projelerin öğrencilerin fen dersine olumlu tutum geliştirmelerini ve konuları öğrenmelerini desteklediğini belirtmişlerdir (Sontay, Anar ve Karamustafaoğlu, 2019; Ural-Keleş ve Soyuçok, 2020; Yıldırım, 2020; Yıldırım ve Şensoy, 2016).

Alanyazında öğrencilerin Türkçe ders notunu yükseltmek için proje görevleri aldığı bulgulanmıştır (Maltepe, 2015). Bu çalışmada da öğrencilerin Türkçe dersinde proje görevi almalarının gerekçesi notunu yükseltmek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında öğrenciler Türkçe dersini kolay ve eğlenceli bulmaları nedeniyle de proje görevi almışlardır. Türkçe dersini tercih etmelerinde ders öğretmenine duydukları sevgi de etkili olmuştur. Öğrencilerin not kaygısı ile eğitim tercihlerini şekillendirmesi, eğitim öğretim sürecinin sınav odaklı bakış açısından kurtarılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenler oluşturdukları proje görev listesini öğrencilerin yaş grubu özellikleri, ilgi ve istekleri, kazanımlara uygunluk, oyunsu ve eğlendiriciliği, akademik başarı, ekonomiklik ve yaratıcılık ölçütlerine dikkate almışlardır. Öğrencilerin bu seçenekler arasından seçim yaptıkları belirlenmiştir. Bazı öğrencilerin bu seçenekler dışında kendilerinin belirledikleri projeyi yaptıkları anlaşılmıştır. Alanyazındaki proje görevlerinin dayatıldığı (Ural-Keleş ve Soyuçok, 2020) bulgusunun aksine öğrenciler kendi isteklerine göre tercih yapabilmıştır. Öğrencilerin kendi seçimlerine göre proje çalışmalarına katılması eğitimde beklenen etkinin görülme ihtimalini artırmaktadır. Nitekim demokratik bir öğrenme ortamı, öğrencilerin özgür kararlarıyla öğrenme süreçlerini şekillendirmesi yapılandırmacı eğitim modeline uygun olmalıdır.

Öğrencilerin Türkçe proje görevini hazırlama sürecinde araştırma inceleme yaptıkları, yazma çalışması yaptıkları, malzeme temin ettikleri; planlama yaptıkları; arkadaşlarıyla iş birliği yaptıkları; sunu

hazırladıkları bulgulanmıştır. Bu proje hazırlama sürecinde öğretmenlerin öğrencilere yazılım yönerge verdikleri, ara değerlendirmeler ile dönütler verdikleri, örnek projeler gösterdikleri ve dijital bilgi kaynaklarına yönlendirdikleri belirlenmiştir. Öğretmen ve öğrencilerin proje sürecinde gösterdikleri bu çabanın proje sonunda ortaya çıkan ürünün niteliğine yansımadağı söylenebilir. Projelerin tam ve doğru ürünler verebilmesi öğrencilerin yüksek not alma dışında işin amacına uygun gerçekleşmesine dönük çalışmalar yapmalıdır. Öğretmenlerin de bu süreci baştan sona belli aralıklarla takip etmesi ve doğru yapılamayan her basamağı öğrencilere tekrar yaptırması gerekir. Böylece proje görevlerinden beklenen öğrenme çıktıları gerçekleşmesi sağlanabilir.

Öğrencilerin çoğu Türkçe dersi proje görevini hazırlama sürecinde herhangi bir sorun yaşamamıştır. Öğretmenler ise birçok sorun belirtmiştir. Bunlar; öğrencilere verdikleri proje görevlerinin zamanında teslim edilmemesi, öğrencilerin yaratıcı ve özgün ürünler hazırlanmaması, görevleri yapmada isteksiz olmaları ve görevleri yönergelere uygun yapmamalarıdır. Öğretmenlerin dile getirdiği sorunların aşılması için kendilerinin daha etkin danışmanlık süreci yürütmesi gerekir. Proje görevleri danışmanlığına ilişkin hizmet içi eğitim almalarına ihtiyaç olduğu söylenebilir. Nitekim proje hazırlama süreçlerinde öğretmenlerin öğrencilere yeteri kadar rehberlik yapamadığı bilinmektedir (Avcı ve Su Özenir, 2018; Bozdemir, 2018; Maltepe, 2015; Ural-Keleş ve Soyuçok, 2020).

Alanyazında projelerin öğrencilerin üst düzey düşünme, araştırma, iletişim ve iş birliği becerilerini geliştirdiği bulgulanmıştır (Bultitude, McDonald ve Custead, 2011; Camcı, 2008; Okuyucu, 2019; Sontay, Anar ve Karamustafaoğlu, 2019; Şahin ve Çelikkanlı, 2014; Yıldırım ve Şensoy, 2016). Bu çalışmada da proje görevlerinin öğrencilere yeni bilgiler kazandırdığı, araştırma becerilerini geliştirdiği belirlenmiştir. Bunun yanında bazı öğretmen ve öğrencilerin bu proje görevlerinin herhangi bir katkılarının olmadığını dile getirmişlerdir. Bu düşünce proje görevlerinin resmi bir yükümlülük olarak görüldüğü bu bakış açısıyla ortaya konan ürünün niteliğin yetersiz olabileceği söylenebilir. Proje görevlerinin amaçları, öğrencilere katkıları, bu görevlerle öğretim programlarındaki hangi kazanımların öğrencilere kazandırılmak istendiği öğretmenlere ve öğrencilere anlatılmalıdır. Aksi takdirde bu durum sadece iş yükü olarak düşünülecek ve öğretime katkısı az olacaktır.

Öğretmenler proje görevlerini kendi hazırladıkları ölçeklere göre değerlendirmişlerdir. Görevlerin not kaygısıyla, veliler tarafından ve sadece biçimsel özelliklere önem verilerek yapılması nedeniyle öğretmenlerin doğru bir değerlendirme yapmakta zorlandıkları anlaşılmaktadır. Belirtilen tüm olumsuz durumlara rağmen öğretmenler proje görevlerinin devam etmesi gerektiğini, öğrencilerin gelişimleri için yararlı olduğunu söylemişlerdir.

Araştırma sonuçları ışığında aşağıdaki öneriler sıralanmıştır:

- Proje görevlerinin amacı ve yararları öğretmen ve öğrencilere anlatılabilir.
- Proje görev listeleri yaşam temelli konulardan seçilebilir.
- Öğretmenler proje hazırlama sürecinde tam ve etkin rehberlik yapabilir.
- Öğretmenler projeleri hem süreç hem de ürün odaklı değerlendirebilir.

Kaynakça

- Adanalı, K. (2008). *Sosyal bilgiler eğitiminde alternatif değerlendirme: 5. sınıf sosyal bilgiler eğitiminin alternatif değerlendirme etkinlikleri açısından değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Akyol, H., Yıldırım, K., Ateş, S., Çetinkaya, F. ve Rasinski, T. (2014). *Okumayı değerlendirme öğretmenler için kolay ve pratik bir yol*. Pegem Akademi.
- Asım, A. R. I. (2010). Öğretmenlere göre proje ve performans görevlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(34), 32-55.
- Atılğan, H., Kan, A. ve Aydın B. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Anı Yayıncılık.
- Avcı, E. ve Su Özenir, Ö. (2018). Bilim fuarları sürecinin yürütücü öğretmenler gözünden değerlendirilmesi, *İlköğretim Online*, 17(3), 1672-1690. doi: 10.17051/ilkonline.2018.466417
- Bayrakçı, Ö. (2007). *İlköğretim sosyal eğitimdeki araştırma ödevlerinin (etkinlik, performans ve proje) sosyalleşmesine katkısı* [Yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Bozdemir, E. (2018). *TÜBİTAK Bilim Fuarlarında yapılan projelerin öğrenciler üzerindeki etkililiğinin değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Bultitude, K., McDonald, D. ve Custead, S. (2011). The rise and rise of science festivals: an international review of organised events to celebrate science. *International Journal of Science Education*, 1(2), 165-188.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz Ş. ve Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Camcı, S. (2008). Bilim şenliğine katılan ve katılmayan öğrencilerin bilim ve bilim insanlarına yönelik ilgi ve imajlarının karşılaştırılması [Yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi.
- Güvey, E. (2009). *İlköğretim 1-5. sınıf öğretim programlarında yer alan proje ve performans görevlerine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri (Eskişehir ili örneği)* [Yüksek lisans tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Karadeniz, O. ve Ata, B. (2013). Sosyal bilgiler dersinde proje fuarının kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), 375-410.
- Karatay, H. ve Dilekçi, A. (2019). Türkçe öğretmenlerinin dil becerilerini ölçme ve değerlendirme yeterlikleri. *Millî Eğitim*, 48(1), 685-716.
- Maltepe, S. (2015). Türkçe derslerinde yürütülen proje çalışmalarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Journal of Academic Studies*, 17(67), 31-52.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Öğretim programında yapılan güncellemeler*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretimprogramlarinda-yapilan-guncellemeler-yayinlandi/icerik/308#>
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2022). *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği*. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf
- Miles, B. M., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Sage Publisher.
- Okuyucu, M. A. (2019). 4006-TÜBİTAK bilim fuarına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(2), 202-218.
- Özakça Sümer, B. (2019). *Ortaokul fen bilimleri dersi proje görevlerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik bir eylem araştırması* [Yüksek lisans tezi]. Düzce Üniversitesi.
- Postlethwaite, T. N., & Ross, K. N. (1992). *Effective school in reading: implications for education planners: an exploratory study*. International Association for the Evaluation of Educational Achievement. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED360614.pdf>

- Sontay, G., Anar, F. ve Karamustafaoğlu, O. (2019). 4006-TÜBİTAK bilim fuarı'na katılan ortaokul öğrencilerinin bilim fuarı hakkındaki görüşleri. *International e-Journal of Educational Studies* 3(5), 16-28.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Şahin, Ş. (2012). Bilim şenliklerinin 10. sınıf öğrencilerinin kimya dersine yönelik tutumlarına olan etkisi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 89-103.
- Ural-Keleş, P. ve Soyuçok, H. (2020). TÜBİTAK 4006 bilim fuarlarına fen projeleriyle katılan öğrencilerin bilim fuarları hakkındaki görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(2), 361-377.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, H. İ. (2020). Bilim fuarında projeye yer alan öğrencilerin ve danışman öğretmenlerin bilim fuarına ilişkin görüşleri. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 28-51. doi:10.30900/kafkasegt.677181
- Yıldırım, H. İ. ve Şensoy, Ö (2016). Bilim şenliklerinin 6. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1), 23-40.

EKLER

Ek 1. Doküman inceleme formu

1. İncelenen projenin türü nedir?

Araştırma Projesi:

Tasarım Projesi:

İnceleme Projesi:

2. İncelenen projenin konusu nedir?

Edebi eser inceleme:

Türkçe dersi ile ilgili ölçme ve değerlendirme:

Sözcükte anlam:

Dilimize giren yabancı sözcükler:

Dil ile ilgili derlem çalışmaları:

Dil bilgisi konuları:

Şehir/okul tanıtımı:

3. İncelenen projenin alanı nedir?

Okuma:

Yazma:

Konuşma:

Dinleme:

Dil Bilgisi:

Sözvarlığı:

Ölçme ve Değerlendirme:

Edebiyat:

Ek 2. Öğrenci görüşme formu

1. Neden Türkçe dersinde proje ödevi aldınız?

2. Proje ödevi konusunu nasıl belirlediniz?

3. Proje ödevi hazırlama sürecinde neler yaptınız?

4. Proje hazırlama sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?

5. Proje ödevlerinin hangi becerilerinizi geliştirdiğini düşünüyorsunuz? Bu projeler sizlere günlük yaşamda ve okuldaki derslere nasıl katkılar sağlamıştır?

Ek 3. Öğretmen Görüşme formu

1. Her öğrencinin yılda en az bir proje ödevi almak zorunluluğu hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Öğrencilere verdiğiniz proje ödevlerinde konuları nasıl belirliyorsunuz?
3. Öğrencilere proje ödevi yapma sürecinde nasıl rehberlik ediyorsunuz?
4. Proje ödevini hazırlama sürecinde öğrencilerin yaşadığı sorunlar nelerdir?
5. Proje ödevleri öğrencilerin gelişimine katkıları nelerdir?
6. Proje ödevleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

One of the assessment and evaluation studies used to determine student achievements in Turkish lessons and to complete the learning deficiencies of the student is project tasks. MEB (2006); defines project tasks as independent research and activities that students do to work on real-life products and to produce original products. It helps teachers to make plans, determine research methods, overcome difficulties, and work independently to guide students during the study (MEB, 2006). This study, it is aimed to identify the problems faced by the teachers and themselves while carrying out the project tasks of the 5th, 6th, 7th, and 8th-grade students in secondary school and to produce solutions for these problems. In 2006, the changes in the assessment and evaluation part of the Turkish curriculum with the constructivist approach draw attention. In this study, attention was drawn to the importance of the project, which is one of the different measurement and evaluation techniques. There is a need to investigate the problems faced by teachers and students in project assignments. It is important to identify the problems that teachers encounter in identifying, assigning, and evaluating project tasks to students, as well as identifying problems encountered by students in the processes of selecting, performing, and presenting project tasks, and producing solutions.

Research Questions

1. What is the type, subject, and area distribution of the projects?
2. Do they all have a way to get a Turkish lesson project task?
3. How were the project subjects to be researched used?
4. What was done during the project-making process?
5. What problems were encountered during the project?
6. For what purpose did the project program develop its students?
7. How do Turkish teachers evaluate project assignments?
8. What do Turkish teachers think about their students' project assignment cells?

2. METHOD

The research was designed as a case study. Interviews were held with students and teachers about project assignments. In addition, the products prepared by the students were also examined. The study group of the research is 20 students and 13 teachers. 5 students from each grade level who took project homework in Turkish lessons were determined. The criterion sampling method was used for the selection of the students participating in the interview. The teachers to be interviewed were selected according to the random sampling method. The interviews were conducted face to face. The data collection tools of the research are Project Assignment Observation and Interview Forms. While creating the Observation Form, the literature was examined, and 3 criteria were determined for this. These criteria are project types, topics, and language skills areas. Students' products were examined according to these three criteria. A Student Interview Form consisting of 5 questions and a Teacher Interview Form consisting of 6 questions were created for the researchers. After the forms were evaluated by 3 experts, they were finalized and applied. These interviews lasted 20 minutes for each participant in the classroom and the teachers' room. The data obtained from the examination of student products were evaluated according to the determined themes and sub-themes. Content analysis of the interviews with the teachers was also made.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

When the project tasks given to the students regarding the Turkish course were evaluated, it was determined that there were generally design-oriented projects. With the design projects, students made

mostly simple posters, and these were prepared to share information. It has been found that the number of research and study projects are less than design-oriented projects. Subjects of project tasks; literature, verbs, meaning in words, foreign words that entered our language, sound events, and word types. Apart from these, activities such as news compilation, school presentation, city presentation, and solving questions about Turkish lessons were carried out. The projects are mostly focused on reading, writing skills, grammar, and vocabulary.

It was determined that the reason for the students to take a project task in the Turkish course was to raise their grades. In addition, the fact that they found the Turkish lesson easy and enjoyable was also taken as a project. The love they felt for the lesson teacher was also effective in their preference for the Turkish lesson. The teachers took the project task list they created into consideration in terms of the age group characteristics of the students, their interests and wishes, suitability for the learning outcomes, playfulness and entertainment, academic success, economy, and creativity. It was determined that the students chose among these options. It has been understood that some students have done the project that they have determined themselves apart from these options. During the process of preparing the Turkish project task, the students made research and analysis, did writing work, and they provided materials; they are planning; they cooperated with their friends; They stated that they prepared the presentation.

In the process of preparing this project, it was determined that the teachers gave software instructions to the students, gave feedback with interim evaluations, showed sample projects, and directed them to digital information resources. Most of the students did not have any problems during the preparation of the Turkish project task. Teachers, on the other hand, stated many problems. It has been determined that project tasks provide students with new information and improve their research skills. In addition, some teachers and students stated that these project tasks did not have any contribution. The teachers evaluated the project tasks according to the scales they prepared.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 27.06.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: Protokol No. 2022/269 ve 2022/07

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırmada 1. yazarın araştırmaya katkı oranı %35, 2. yazarın araştırmaya katkı oranı %35 ve 3. yazarın katkı oranı %30'dur. Bunun yanı sıra araştırmacıların araştırmanın hangi aşamalarına katkıda bulunduğu aşağıda ifade edilmiştir.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri analizi, raporlaştırma, tartışma ve sonuç yazma.

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, tartışma ve sonuç yazma.

Yazar 3: Alanyazın taraması, giriş yazma, veri toplama, dil ve yazım kontrolü.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır